

2. Павлуцька В. О. Політичний дискурс: особливості та функції. Вісн. Житомирського держ. у-ту. Вип. 39. Філологічні науки. Житомир, 2008. С. 218—221. URL: <http://eprints.zu.edu.ua/2446/1/218-221.pdf> (дата звернення: 06.04.2021).
3. Стецик Т. С. Лінгвопрагматика стратегії персуазивності в дебатах і промовах сучасних американських політиків: дис... канд. філол. наук: 10.02.04. Чернівці, 2015. 262 с. URL: http://specrada.chnu.edu.ua/res/specrada/7/dis_stecyk.pdf (дата звернення: 06.04.2021)
4. Benjamin Butterworth. Boris Johnson speech in full as coronavirus lockdown announced in England. URL: <https://cutt.ly/ccC6S78> (дата звернення: 06.04.2021)
5. David Hughes. Boris Johnson sticking to road map despite warnings of third coronavirus wave. URL: <https://cutt.ly/WcC6KHD> (дата звернення: 06.04.2021)
6. Prime Minister's statement on coronavirus (COVID-19): 23 March 2020: Prime Minister Boris Johnson addressed the nation on coronavirus. URL: <https://cutt.ly/6cC6VIF> (дата звернення: 06.04.2021)
7. Prime Minister's statement on coronavirus (COVID-19): 10 May 2020: Prime Minister Boris Johnson addressed the nation on coronavirus. URL: <https://cutt.ly/OcC6N0f> (дата звернення: 06.04.2021)
8. Prime Minister's statement on coronavirus (COVID-19): 31 July 2020: Prime Minister Boris Johnson made a statement on coronavirus. URL: <https://cutt.ly/QcC60zg> (дата звернення: 06.04.2021)
9. Prime Minister's statement on coronavirus (COVID-19): 31 October 2020: Prime Minister Boris Johnson gave a statement at the coronavirus press conference. URL: <https://cutt.ly/XcC63jz>
10. PM statement at coronavirus press conference: 5 April 2021. Prime Minister Boris Johnson made a statement at the coronavirus press conference. URL: <https://cutt.ly/ccC64lm> (дата звернення: 06.04.2021)

Николин В. В.

група АМ–42 (Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка)
Науковик керівник – канд. пед. наук, доцент Серняк О. М.

НАВЧАННЯ ПИСЬМА У СИСТЕМІ ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ СТАРШОЇ ШКОЛИ

Головною метою тих, хто вивчає іноземну мову, є оволодіння компетентностями, що дозволяють реалізувати їхні комунікативні наміри у спілкуванні іноземною мовою. Комунікація іноземною мовою передбачає застосування різних видів іншомовної мовленнєвої діяльності – слухання, говоріння, читання та письмо.

Метою статті є теоретичний аналіз та диференціація поняття письма, а також обмін певним практичним досвідом навчання письма учнів середньої школи.

Письмо, як окремий вид іншомовної мовленнєвої діяльності, забезпечує письмове спілкування людей іноземною мовою і має комунікативний характер, слугуючи суспільним явищем. Водночас, як важливий засіб вираження думки учнів та обґрунтування їхніх власних суджень, письмо є однією з важливих складових іспиту з англійської мови [2, с. 55].

І. Л. Бек трактує письмо як «графічну систему фіксації мовлення». Автор стверджує, що письмо – це процес використання символів (літер алфавіту, пунктуації) для передачі думок та ідей у зручній для читання формі. Щоб правильно писати, важливо розуміти базову систему мови, яка вивчається, а саме знання граматики, структури речень та пунктуації [1, с. 35].

Варто зазначити, що в сучасній методиці навчання іноземних мов письмо визнано найскладнішим видом мовленнєвої діяльності, в якій беруть участь усі мовні аналізатори. Матеріальну базу письма складають орфографічна та графічна вправність. Навчання ефективного письма як виду іншомовної мовленнєвої діяльності є довготривалим процесом, який містить у собі безліч важливих чинників та характеристик й часто виступає психологічно-педагогічною проблемою.

Серед основних характеристик письма, вчені виділяють *наявність мотиву* (причину написання), *предмет* (безпосереднє вираження власних думок або передача думок певних людей), *продукт* (письмовий текст) та *результат* (вплив на адресата).

Не менш важливою рисою письма є графічний спосіб його фіксації у графічних знаках. У процесі здійснення письма виникають нервово-мозкові зв'язки між слуховим і мовленнєво-моторним аналізаторами під час безпосереднього процесу усного мовлення. Водночас, виникають додаткові зв'язки між артикуляційно-слуховими центрами та центрами аналізаторів зору і руху руки. Виникнення таких зв'язків називається зорово-графічним [4, с. 1318].

У працях І. Л. Бека та М. Г. Кіуна, письмо тлумачиться як поєднання емоційних та когнітивних процесів. Відповідно, ставлення до письма, зазвичай, впливає на написання письмових робіт учнями. Згідно з Д. Дж. Пікерінгом, ставлення до письма – це «афективне емоційне сприйняття, коли акт письма змушує автора відчувати розмаїття емоцій» [1, с. 33-44].

Розглядаючи навчання учнів старших класів письма, С. Д. Шаффнер наголошує на трьох основних чинниках цієї проблеми. Так, вчений вважає, що навчитись добре писати – це складний когнітивний та лінгвістичний виклик не лише для тих, хто вивчає англійську мову, а й для носіїв англійської мови. Також, дослідник наголошує, що понад 10% учнів мають дислексію або труднощі з навчанням, часто пов'язані зі стресом. Разом з тим, учні старшої школи повинні регулярно отримувати зворотній зв'язок від вчителя у письмовій формі [4, с.28].

Зазначені чинники найбільш яскраво характеризують проблему письма як складової навчального процесу. У праці «Викладання за принципами» І. Л. Бек рекомендує вчителям залучати учнів до використання такої практики, як дотримання чітко організаційного плану структури письмової роботи та проведення зовнішніх досліджень з обговоренням теми чи необхідних питань перед безпосереднім написанням, оскільки процес планування відіграє важливу роль у навчанні письма. Генерування ідей та аналіз жанрів є частиною процесу планування, адже вони визначають форму письмового звернення до читача [1, с. 40].

Окрім планування, характеристиками ефективного письма слугують такі організаційні чинники: основна ідея, організація, опорний матеріал-пояснення, словесне наповнення та дотримання загально визнаних орфографічних, граматичних та пунктуаційних норм [1, с. 37].

Згадані вище характеристики надають можливість учневі влучно висвітлити власні ідеї та виконують роль чинника у творі, який забезпечує структурованість та висвітлення досліджуваної тематики. Тому, вчитель виконує роль помічника і безумовного порадирика для вираження думок учня.

Розглянемо низку ігор, які, на наше переконання, сприяють активізації учнівської компетентності у письмі, підвищуючи рівень змістового наповнення іншомовного письмового дискурсу та вдосконалюючи мовленнєві навички учнів у письмі. Способи активізації формулювання думок на письмі, які забезпечуються означеними іграми, можуть слугувати ефективним засобом практикування учнівських навичок у письмі.

Організація гри «Ідеї в капелюсі» полягає у тому, що учням пропонується тема для надання кожним із них індивідуально продуманої ідеї із завданням записати її на аркуші паперу. Учні кладуть у коробку картки з ідеями перемішуючи вміст капелюха. Коли паперові картки виймаються, школярі повинні з'ясувати, як ідеї слід пов'язати та як з них можна сформулювати твір

Гра «За» і «проти» перевіряє здатність школярів групувати думки щодо «переваг» і «недоліків» певного явища чи проблеми, коли вони планують дискусивне есе. Обґрунтувавши порядок аргументів з обох сторін, учні повинні вирішити, в якому порядку будуть представлені різні аспекти, як композиція може розпочатися і чим вона закінчиться.

Вважаємо ефективною гру під назвою «Дошка наповнення», коли учні спільно працюють над створенням ідей, які учитель просить написати на дошці. У процесі гри основну увагу слід зосередити на тому, як основні думки об'єднуються в групи. [2, с. 55].

На наш погляд, вищезазначені завдання сприяють розвитку критичного мислення учнів, вчать їх формувати власну думку у процесі письма, розвивають словниковий запас та заохочують його активне використання у письмовій комунікації. Крім того, вони служать рушійною силою у вивченні іноземної мови із задоволенням.

Підводячи підсумок, письмо є важливою складовою комунікативної компетентності, яка розкриває вміння учнів відображати думки на папері. В результаті активного використання креативних ігор та вправ студенти матимуть можливість поступового розвитку словникового запасу, збагачення та вдосконалення навичок письма.

ЛІТЕРАТУРА

1. Beck I. L., McKeown M. G., Kucan L. Bringing words to life. New York, 2002. 33–44 p.
2. Bridget A., Louisa C., Stephanie H., Janelle T. IELTS Preparation and Practice: Reading and Writing Academic Training Students Book. Oxford, 2013. 55 p.
3. Marzano R. J., Pickering D. J. Building academic vocabulary. Alexandria, 2005. 12, 33 p.
4. Schaffner S. Writing as Punishment in Schools, Courts, and Everyday Life. University of Alabama Press, 2019, 28 p.

Ніколаєнко К. І.

група 2ГМЛІА (Бердянський державний педагогічний університет)
Науковий керівник – канд. пед. наук, доцент Шиманович І. В.

ВПЛИВ АНГЛІЦИЗМІВ НА УКРАЇНСЬКУ МОВУ В МЕСЕДЖ-СПІЛКУВАННІ

Сьогодні Інтернет пов'язує українців із усім світом, зокрема з англomовними країнами, що спричиняє потужний приплив англійської лексики до української мови. Цьому сприяє також той факт, що в наш час англійська мова є засобом міжнародного спілкування.

Англiцизми – це слова, їх окремі значення, фрази тощо, які запозичені з англійської мови [1, с. 57]. У класифікації англiцизмiв ми спираємось на праці Гомеса Капуза "Inmigración léxica" та виділяємо такі, як гібриди, кальки, екзотизми (синонімічні позначення іноземної дійсності), варваризми, композити (двокорінні іноземні слова), жаргонізмi та тематичні англiцизми [2, с. 3]. В українському мовознавстві такі вчені, як Л. Кислюк, А. Наумовець, О. Махнова, О. Стишов, С. Федорець досліджували місце англiцизмiв у лексичній системі української мови, шляхи їхньої організації та функціонування. Уявлення про англiцизми в економічній, політичній та культурній сферах вже сформовано. Однак роль англійської мови у повсякденному спілкуванні, зокрема за допомогою месенджерів, досі вивчена недостатньо.

Месенджери в сучасному розумінні – це системи обміну миттєвими повідомленнями. WhatsApp, WeChat, QQ Messenger, Telegram, Viber є яскравими прикладами всесвітньо відомих месенджерів. Деякі соціальні мережі пропонують послуги обміну повідомленнями як компонент своєї загальної платформи, такі як Facebook Messenger, Instagram, Twitter. Згідно з проектом Kantan CMeter 2020, найпопулярнішими месенджеромi в Україні є Viber, Facebook Messenger, Telegram [3]. У цих месенджерах спостерігається популяризація гібридів (англійські слова з українськими афіксами) та калькувань (англійські слова, що звучать схоже). Парадоксально, серед них є побутові поняття, що мають стійке найменування в українській мові. Це визначає актуальність дослідження. Мета – з'ясувати причини популяризації англійської мови у месенджерах та оцінити їхній вплив на українську мову за допомогою методів соціального опитування.

В опитуванні взяли участь 53 респонденти, середній вік яких становив 25 років. У першому пункті анкети містився перелік наступних 23 англiцизмiв: енівей, бізі, чéкати, чилити, краш, кьют, ізі, фіксити, хелп, мейбі, муд, найс, пліз, пранк, пруф, релакс, соу -соу, сорі, стен, сенкс, вайб, велкам. Слід зазначити, що серед запропонованих англiцизмiв не виявлено жодного, який був би абсолютно невідомим і непотрібним. Найпопулярнішими лексемами стали хелп (68% голосів), ізі (64% голосів), сорі та сенкс (62% голосів).

Другим пунктом анкети було окреслення причин використання англiцизмiв замість українських аналогів у спілкуванні повідомленнями. Думки опитуваних розділилися на чотири категорії, які ми назвали так: мода, емоційність, зручність, звичка. 17% респондентів